



# BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Warszawa, dnia 30 lipca 1962 r.

Nr 7



## S P I S T R E Ś C I

### D z i a ł A

- |  | Str |
|--|-----|
| Poz. 84 — wytyczne Prezydium i Komitetu Wykonawczego Centralnej Rady Związków Zawodowych w sprawie zadań organizacji związkowych w dziedzinie przestrzegania praworządności w stosunkach pracy oraz pomocy prawnej dla pracowników . . . . . | 126 |

### D z i a ł B

- |  |     |
|--|-----|
| „ 85 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 maja 1962 r. zmieniające rozporządzenie o pracach wzbronionych kobietom . . . . .   | 130 |
| „ 86 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 maja 1962 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych . . . . .   | 130 |
| „ 87 — rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 maja 1962 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie uposażenia niektórych pracowników służby zdrowia . . . . .  | 131 |
| „ 88 — uchwała Rady Państwa z dnia 22 maja 1962 r. w sprawie stanowisk i uposażeń sędziów oraz innych pracowników Sądu Najwyższego . . . . .   | 131 |
| „ 89 — uchwała Rady Państwa z dnia 22 maja 1962 r. o zmianie uchwały z dnia 12 maja 1959 r. w sprawie stanowisk służbowych i uposażeń pracowników prokuratorskich . . . . .  | 132 |
| „ 90 — uchwała Nr 154 Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1962 r. w sprawie udzielania urlopów wypoczynkowych niektórym pracownikom państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” . . . . .   | 132 |
| „ 91 — uchwała Nr 172 Rady Ministrów z dnia 11 maja 1962 r. zmieniająca uchwałę w sprawie umundurowania i odznak służbowych oraz dodatku za wysługę lat pracowników resortu komunikacji objętych przepisami dekretu z dnia 21 kwietnia 1954 r. o niektórych prawach i obowiązkach pracowników kolejowych . . . . .   | 133 |
| „ 92 — rozporządzenie Ministra Oświaty z dnia 12 kwietnia 1962 r. w sprawie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Oświaty . . . . .  | 133 |
| „ 93 — zarządzenie Ministrów Szkolnictwa Wyższego, Zdrowia i Opieki Społecznej, Oświaty oraz Przewodniczącego Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki z dnia 9 maja 1962 r. zmieniające zarządzenie w sprawie określenia szczegółowych warunków, którym powinni odpowiadać kandydaci na pomocniczych pracowników nauki w szkołach wyższych, oraz warunków i trybu ich powoływania i zwalniania . . . . . | 140 |
| „ 94 — zarządzenie Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 11 maja 1962 r. w sprawie uzupełnienia wykazu instytutów naukowo-badawczych uważanych za instytuty techniczne . . . . .   | 140 |

**DZIAŁ A**

84

**W Y T Y C Z N E****PREZYDIUM I KOMITETU WYKONAWCZEGO  
CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH****w sprawie zadań organizacji związkowych w dziedzinie przestrzegania praworządności w stosunkach pracy oraz pomocy prawnej dla pracowników**

Na związkach zawodowych jako na reprezentancie interesów ludzi pracy spoczywa poważna odpowiedzialność za stałe umacnianie praworządności w zakładach pracy, tj. odpowiedzialność za takie kształtowanie wzajemnych stosunków pomiędzy kierownictwem zakładów pracy a załogami, aby uprawnienia pracownicze były respektowane i aby zapobiegano ich naruszeniom, a także aby praktyka wykonywania obowiązków przez pracowników oraz przez kierownictwa zakładów pracy odpowiadała potrzebom społecznym.

Szczególne troska ruchu zawodowego w tej dziedzinie znajduje już wyraz np. w stałym umacnianiu inspekcji pracy, komisji rozjemczych, uprządkowaniu w wielu branżach stosunków pracy w drodze zawarcia układów zbiorowych pracy, powoływaniu sądów robotniczych.

Związki zawodowe przyczyniły się niewątpliwie do poprawy stanu przestrzegania ustawodawstwa pracy w zakładach pracy w ostatnich latach.

Jednakże poprawy tej nie można uznać za zadowalającą. Odpowiedzialni pracownicy, a nawet kierownicy uspołecznionych zakładów pracy częstokroć nie znają należycie obowiązujących przepisów lub nie doceniają potrzeby skrupulatnego ich przestrzegania i w konsekwencji dopuszczają się naruszenia uprawnień pracowniczych. Z drugiej strony również niektórzy spośród pracowników, u których nie ugruntował się jeszcze dostatecznie socjalistyczny stosunek do pracy i mienia społecznego, dopuszczają się zaniedbań i naruszenia przepisów dotyczących porządku i dyscypliny pracy, doprowadzając w ten sposób ze swej strony do naruszenia zasad praworządności socjalistycznej.

Również instancje związkowe nie zawsze dostatecznie stanowczo występują przeciwko naruszeniom uprawnień pracowniczych przez kierownictwo zakładów pracy, nie wykorzystując przysługujących im w tym zakresie uprawnień, ani nie wyczerpują wszystkich możliwości prowadzenia pracy wychowawczej wśród załóg.

Rady zakładowe i nadrzędne instancje związkowe powinny w większym stopniu niż dotychczas i bardziej wszechstronnie wykorzystywać instytucje służące ugruntowywaniu praworządności w stosunkach pracy, takie jak techniczną i społeczną inspekcję pracy, komisje rozjemcze i układy zbiorowe pracy, zainteresować bliżej tą problematyką samorządy robotnicze, przeciwko zaś sprawcom naruszania uprawnień pracowniczych stosować

wszelkie dostępne im środki, poczynając od kategorycznych wystąpień interwencyjnych, aż do spowodowania właściwej represji służbowej lub karno-administracyjnej ze strony kolegiów karno-administracyjnych lub technicznych inspektorów pracy.

Nie należy zapominać, że skuteczne załatwienie codziennych spraw pracowniczych, czynna obrona praw pracowniczych oraz przeciwstawianie się zaniedbaniom kierownictwa zakładu pracy na tym odcinku są źródłem siły i autorytetu instancji związkowej, która mając zaufanie załogi tym pewniej może na nią oddziaływać i stwarzać warunki sprzyjające wykonaniu zadań zakładu pracy.

Wyciągając wnioski z przedstawionego stanu rzeczy Centralna Rada Związków Zawodowych uznała za niezbędne określić ramowo zasady działalności związkowej w dziedzinie przestrzegania praworządności w stosunkach pracy oraz w dziedzinie pomocy prawnej, zmierzające do właściwego i pełnego rozwoju tej tak ważnej dziedziny działalności związkowej.

**I. Zadania rad zakładowych**

1. Działalność związkowa w dziedzinie zapobiegania naruszeniom uprawnień pracowniczych oraz w dziedzinie ochrony praw pracowników powinna koncentrować się przede wszystkim bezpośrednio w zakładzie pracy. Działalność tę wykonuje rada zakładowa i jej komisje strukturalne w oparciu o aktywność społeczną, przy współdziałaniu z samorządem robotniczym i społecznym sądem robotniczym.

2. Rada zakładowa powinna zapobiegać naruszeniom uprawnień pracowniczych w szczególności przez:

a) przeprowadzanie co najmniej raz na kwartał analizy przestrzegania ustawodawstwa pracy w zakładzie na podstawie sprawozdań komisji strukturalnych, dokonywanie oceny źródeł naruszeń ustawodawstwa pracy oraz opracowywanie wniosków mających na celu uzyskanie poprawy w dziedzinie przestrzegania tego ustawodawstwa;

b) organizowanie okresowych narad konsultacyjnych z administracją zakładu, a w szczególności dyrektorem i jego zastępcami, kierownikami wydziałów produkcyjnych, kierownikiem komórki zatrudnienia i płac, komórki bhp

- i ewent. innych komórek w celu omówienia typowych naruszeń uprawnień pracowniczych, zwrócenia uwagi na źródła tych naruszeń, omówienia innych spraw związanych z przestrzeganiem i stosowaniem prawa pracy w zakładzie pracy oraz określenia wspólnie z administracją środków, które powinny zapobiegać stwierdzonym uchybieniom na przyszłość;
- c) zainteresowanie samorządu robotniczego sprawą umacniania praworządności w dziedzinie stosunków pracy, zwłaszcza w drodze zabezpieczenia odpowiednich środków w regulaminie pracy i zapewnienia ścisłego ich stosowania;
- d) organizowanie szkolenia aktywu zakładowego w zakresie ustawodawstwa pracy; w większych zakładach pracy szkolenie to należy w miarę możliwości organizować we własnym zakresie, w pozostałych zaś zakładach należy korzystać ze szkolenia organizowanego przez wyższe instancje związkowe; rada zakładowa powinna dążyć, aby w szkoleniu brał udział aktyw związkowy, członkowie zakładowej komisji rozjemczej i społeczni inspektorzy pracy;
- e) inspirowanie a w koniecznych przypadkach nawet współdziałanie w organizowaniu przez zakłady pracy i jednostki nadrzędne szkolenia w zakresie prawa pracy dla tych pracowników, którzy z racji swych funkcji wywierają bezpośredni wpływ na przestrzeganie ustawodawstwa w zakładzie (pracownicy komórki kadr, komórki zatrudnienia i płac, referenci ubezpieczeniowi);
- f) szerokie popularyzowanie znajomości ustawodawstwa pracy wśród załogi, organizowanie w tym celu odczytów i pogadanek, inspirowanie zakupu popularnych wydawnictw wyjaśniających zasady prawa pracy celem udostępnienia ich szerokiemu ogółowi pracowników, stawianie na zebraniach załogi aktualnych problemów z zakresu prawa pracy;
- g) w razie potrzeby kierowanie do społecznych sądów robotniczych (tam, gdzie zostały one powołane) wniosków o rozpatrzenie spraw naruszeń ustawodawstwa pracy.

3. Obowiązkiem rady zakładowej jest udzielanie pracownikom bezpośredniej pomocy prawnej w zakresie spraw wynikających ze stosunku pracy lub związanych z wypadkiem przy pracy oraz w sprawach świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

4. Pomocy prawnej należy udzielać w formie: informacji o przysługujących pracownikowi uprawnieniach, porady prawnej o sposobach załatwienia sprawy, interwencji na rzecz uwzględnienia słusznych żądań pracownika, zastępstwa pracownika w postępowaniu przed zakładową komisją rozjemczą, pomocy przy sformułowaniu wniosków i odwołań do kompetentnych organów.

5. Głównym środkiem działania na rzecz pracownika powinna być interwencja związkowa. Należy dążyć do tego, aby drogą wyjaśnienia, siłą autorytetu związkowego, uzasadnienia słuszności żądań pracownika przepisami prawa i jego prawidłową wykładnią lub zasadami współżycia społecznego — doprowadzić do pełnego i zarazem szybkiego zaspokojenia słusznych żądań pracow-

nika przez zakład pracy. Interwencja musi być szybka i prowadzona aż do zakończenia sprawy. W żadnym razie nie można dopuścić do tego, aby słuszne żądania pracownicze pozostać niezadowolone. Nie należy poprzestać na interwencji w zakładzie pracy, jeżeli okazała się ona niewystarczająca, lecz należy spowodować interwencję nadrzędnych instancji związkowych aż do wykorzystania wszystkich możliwości załatwienia sprawy.

6. W razie niemożności załatwienia przez radę zakładową w drodze interwencji sprawy, która podlega właściwości komisji rozjemczej lub sądu, należy przedstawić pracownikowi możliwość skorzystania z tej drogi i udzielić mu pomocy przy prawidłowym wniesieniu sprawy do zakładowej komisji rozjemczej lub sądu. Rada zakładowa powinna na wniosek pracownika wyznaczyć swego przedstawiciela do zastępowania pracownika w postępowaniu przed zakładową komisją rozjemczą.

7. Przy załatwianiu niektórych typowych, lecz istotnych z punktu widzenia ochrony pracowników, spraw — wskazanych tu przykładowo — należy przestrzegać następujących zasad:

- a) w razie zwolnienia z pracy jedyne go żywiciela rodziny rada zakładowa powinna odmawiać swej zgody na zwolnienie, jeśli nie ma ku temu podstaw określonych obowiązującymi przepisami; w razie dokonania takiego zwolnienia należy niezwłocznie interweniować, a w razie potrzeby pomóc w skierowaniu sprawy do komisji rozjemczej lub sądu celem uznania zwolnienia za nieważne, jako sprzeczne z zasadami współżycia w Państwie Ludowym;
- b) w przypadku stwierdzenia zatrudnienia młodocianego lub kobiety przy pracy wzbronionej należy natychmiast żądać skierowania pracownika do innej odpowiedniej pracy, a w razie nieuwzględnienia tego żądania przez administrację spowodować zastosowanie kary administracyjnej przez technicznego inspektora pracy;
- c) w razie wypadku przy pracy rada zakładowa powinna dopilnować, aby protokół powypadkowy był sporządzony niezwłocznie, aby wszyscy świadkowie wypadku byli przesłuchani i aby dowody rzeczowe zostały należycie zabezpieczone; należy również czuwać nad dopełnieniem przez administrację obowiązku zawiadomienia o wypadku organów inspekcji pracy i prokuratury; w sprawach odszkodowania za wypadek przy pracy należy dążyć do polubownego załatwienia roszczeń pracownika lub pozostającej po nim rodziny, a w razie potrzeby udzielić pomocy w skierowaniu sprawy na drogę sądową i energicznie przeciwdziałać zbędnemu przewlekaniu procesu odszkodowawczego; tryb ten należy stosować do czasu ustalenia nowych będących w opracowaniu zasad odszkodowania za wypadki przy pracy;
- d) w każdym przypadku rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia należy czuwać, aby zwolnienie nastąpiło zgodnie z wymogami prawa, po uzyskaniu zgody lub opinii rady zakładowej wyrażonej kolektywnie; każdy taki wypadek powinien być wnikliwie badany, a sta-

- nowisko zajmowane przez radę zakładową powinno odpowiadać konieczności przestrzegania zasad współżycia społecznego i praworządności.
- e) w przypadku dokonania przez zakład pracy wypowiedzenia umowy o pracę z pracownikiem podlegającym szczególnej ochronie prawnej, np. kobiecie ciężarnej, należy bezzwłocznie wyjaśnić kierownictwu zakładu pracy, iż dokonane wypowiedzenie — jako sprzeczne z prawem — jest nieważne i powinno być bez zwłoki przez zakład pracy wycofane; w razie bezskuteczności tej interwencji należy pouczyć pracownika, iż z upływem okresu wypowiedzenia powinien być nadal gotów do wykonywania pracy, a zarazem żądać przed komisją rozjemczą (lub sądem) dopuszczenia go do pracy oraz wynagrodzenia należnego w związku z dalszym trwaniem stosunku pracy;
- f) w razie wypowiedzenia pracownikowi dotychczasowych warunków pracy lub płacy należy dopilnować, aby równocześnie z wypowiedzeniem przedstawiono pracownikowi nowe warunki pracy lub płacy;
- g) przy wprowadzaniu w życie zasad nowego układu zbiorowego pracy, protokołu dodatkowego, nowego regulaminu premiowania lub innego aktu dotyczącego warunków pracy rada zakładowa powinna dopilnować, aby zasady zawarte w tych aktach były prawidłowo, z zachowaniem przewidzianych w prawie terminów i warunków, zastosowane do indywidualnych umów o pracę; należy w ten sposób z góry zapobiec niepotrzebnym konfliktom, które mogą wyniknąć w związku z nieprawidłową realizacją tych aktów.
8. Pomoc prawna udzielana pracownikom przez radę zakładową powinna opierać się na działalności aktywu społecznego, skupionego w komisjach strukturalnych i w samej radzie zakładowej. W razie potrzeby aktyw zakładowy powinien zwrócić się o fachową radę i konsultację do zarządu okręgowego związku zawodowego.
9. Rada zakładowa powinna dopilnować, aby zakładowy społeczny inspektor pracy wykorzystywał swoje uprawnienia przy wydawaniu zaleceń w sprawach przestrzegania przepisów ustawodawstwa pracy.
10. Przedmiotem stałego zainteresowania rady zakładowej powinna być działalność zakładowej komisji rozjemczej. W szczególności:
- a) załoga powinna być stale informowana o tym, gdzie i kiedy odbywają się dyżury przedstawicieli zakładowej komisji rozjemczej i jakie sprawy należą do jej właściwości;
- b) należy dopilnować, aby skład komisji w każdym czasie odpowiadał obowiązującym normom;
- c) należy czuwać, aby sprawy były załatwiane przez komisję w terminie;
- d) członkowie zakładowej komisji rozjemczej powinni co kwartał składać radzie zakładowej sprawozdanie z działalności komisji, rada zakładowa zaś powinna informować załogę o działalności komisji;
- e) uwagi i wnioski wypływające ze sprawozdań powinny być wykorzystane z jednej strony dla

uporządkowania stosunków w zakładzie pracy, z drugiej zaś — dla usprawnienia działalności komisji rozjemczej.

11. Rada zakładowa powinna w miarę potrzeby stosować przepis art. 20 ustawy z dnia 10 grudnia 1959 r. o zwalczaniu alkoholizmu, z którego wynika, że również rada zakładowa (podobnie jak inne organizacje społeczne, np. Liga Kobiet) może wystąpić do sądu z wnioskiem o nakazanie wypłaty całości lub części wynagrodzenia albo innych należności małżonka, zaniedbującego rodzinę, do rąk drugiego małżonka lub osoby sprawującej opiekę nad dziećmi albo mającej stwierdzone wyrokiem sądowym prawo do alimentów. Wykorzystanie w uzasadnionych przypadkach powyższego przepisu ustawy jest obowiązkiem rady zakładowej.

## II. Zadania zarządów okręgowych związków zawodowych

12. W dziedzinie zapobiegania naruszeniom uprawnień pracowniczych oraz udzielania pomocy prawnej pracownikom zarządy okręgowe związków zawodowych w szczególności powinny:
- a) organizować stałe, systematyczne szkolenie aktywu zakładowego w zakresie prawa pracy w oparciu o programy ustalone przez zarządy główne związków zawodowych;
- b) organizować narady konsultacyjne z przedstawicielami rad zakładowych i radcami prawnymi przedsiębiorstw, celem zorientowania ich w aktualnej problematyce prawa pracy z punktu widzenia typowych uchybień administracji i sposobów przeciwdziałania tym uchybieniem;
- c) wspomagać akcję popularyzacji prawa pracy w zakładach pracy udzielając pomocy w werbunku prelegentów, sugerowaniu tematów, popularyzacji wydawnictw itp.;
- d) udzielać informacji, opinii i porad prawnych radom zakładowym, zakładowym komisjom rozjemczym i pracownikom zgłaszającym się o pomoc prawną w sprawach ze stosunku pracy, ubezpieczeń społecznych i wypadków w zatrudnieniu;
- e) przeprowadzać bezpośrednią kontrolę zakładów pracy w zakresie przestrzegania obowiązujących przepisów ustawodawstwa pracy, norm czasu pracy, zatrudniania pracowników w godzinach nadliczbowych i opłacania tych godzin itp. oraz kierować do kolegium karno-administracyjnego wnioski o ukaranie winnych naruszenia przepisów i występować do zjednoczeń i resortów o wyciąganie konsekwencji służbowych w stosunku do tych kierowników zakładów pracy, którzy w sposób rażący i powtarzający się nie przestrzegają przepisów prawa pracy;
- f) brać udział w pracach społecznej komisji pomocy prawnej działającej przy wojewódzkich komisjach związków zawodowych.
13. W celu właściwej realizacji zadań zarządów okręgowych w dziedzinie zapobiegania naruszeniom uprawnień pracowniczych oraz udzielania pomocy prawnej należy zabezpieczyć w tych zarządach odpowiednią obsługę prawną przede

wszystkim w oparciu o aktyw społeczny, a w razie konieczności nawet angażując w tym celu w zależności od potrzeb fachowego pracownika na stanowisko radcy prawnego dla jednego lub kilku zarządów okręgowych, albo angażując na stanowisko instruktora odpowiedniej komórki pracownika z wykształceniem prawniczym.

Radca prawny powinien pełnić swe funkcje jako pracownik polityczny w zakresie organizowania działalności związkowej na odcinku zapobiegania naruszeniom uprawnień pracowniczych i udzielania pomocy prawnej pracownikom na terenie danego okręgu, ściśle współdziałając w tym zakresie z technicznym inspektorem pracy.

14. W przypadku konieczności zaangażowania radcy prawnego należy przestrzegać, aby spełniał on następujące warunki:

- a) posiadał ukończone wyższe studia prawnicze, co najmniej trzyletni staż pracy zawodowej oraz praktykę w zakresie ustawodawstwa pracy;
- b) miał ogólną znajomość warunków pracy w branży objętej działalnością zarządu okręgowego;
- c) odznaczał się postawą społeczną, gwarantującą właściwe wykonywanie zadań związkowego radcy prawnego.

15. Co najmniej raz na pół roku prezydium zarządu okręgowego powinno przeprowadzić analizę i ocenę realizacji zadań w zakresie zapobiegania naruszeniom ustawodawstwa pracy i udzielania pomocy prawnej pracownikom, wysłuchując w tym celu sprawozdania poszczególnych rad zakładowych, radcy prawnego i technicznego inspektora pracy. W miarę potrzeby zarząd okręgowy powinien przedstawić zarządowi głównemu, właściwym organom władzy i zakładom pracy swoje uwagi i wnioski.

### III. Zadania wojewódzkich komisji związków zawodowych

16. Wojewódzka komisja związków zawodowych powinna uzupełniać i koordynować na swoim terenie działalność zarządów okręgowych związków zawodowych w dziedzinie zapobiegania naruszeniom uprawnień pracowniczych oraz udzielania pomocy prawnej pracownikom. W celu prawidłowej realizacji tych zadań wojewódzka komisja związków zawodowych powinna powołać społeczną komisję pomocy prawnej w składzie:

- a) członka prezydium WKZZ, wyznaczonego przez prezydium, jako przewodniczącego;
- b) starszego inspektora ochrony pracy;
- c) radców prawnych wszystkich zarządów okręgowych danego województwa;
- d) zaproszonych aktywistów społecznych, zwłaszcza spośród prawników, interesujących się na danym terenie problematyką prawa pracy i współpracujących z wojewódzką komisją związków zawodowych lub poszczególnymi zarządami okręgowymi.

17. Do zadań społecznej komisji pomocy prawnej powinno należeć:

- a) dokonywanie okresowych ocen stanu praworządności w dziedzinie prawa pracy na terenie województwa;

- b) przeprowadzanie okresowych analiz przyczyn naruszenia praworządności w dziedzinie stosunków pracy oraz ustalanie wytycznych dla instancji związkowych w sprawie zapobiegania tym naruszeniom;

- c) udzielanie pomocy zarządom okręgowym związków zawodowych w zakresie załatwiania spraw pracowniczych i ustalanie ramowych wytycznych w sprawie zadań i metod pracy w tym zakresie;

- d) współdziałanie w organizowaniu szkolenia aktywu społecznego w zakresie prawa pracy oraz popularyzacji tego prawa wśród załóg.

18. Wnioski i postulaty społecznej komisji pomocy prawnej, zależnie od ich rodzaju, należy przekazywać nadrzędnym instancjom związkowym, właściwym organom administracji państwowej oraz zakładom pracy.

### IV. Zadania pozostałych instancji związkowych

19. Ogólne kierownictwo i nadzór nad realizacją zadań instancji związkowych w dziedzinie przestrzegania praworządności w stosunkach pracy oraz w dziedzinie pomocy prawnej pracownikom sprawują Centralna Rada Związków Zawodowych i zarządy główne związków zawodowych.

20. Centralna Rada Związków Zawodowych oraz zarządy główne związków zawodowych przeprowadzają badania nad stanem praworządności w stosunkach pracy i zbierają odpowiednie materiały w tym zakresie. Na tej podstawie oraz na podstawie ocen terenowych instancji związkowych i społecznych komisji pomocy prawnej przy WKZZ dokonują ogólnej oceny przestrzegania ustawodawstwa pracy, wyciągając stąd ogólne wnioski i w razie potrzeby występują do władz państwowych z odpowiednimi postulatami, dotyczącymi ugruntowania praworządności, wzmocnienia ochrony praw pracowniczych i przeprowadzania koniecznych zmian legislacyjnych.

21. Zarządy główne związków zawodowych powinny zabezpieczyć publikację aktualnych tekstów układów zbiorowych pracy wraz z protokołami dodatkowymi i załącznikami. Publikacje te powinny być okresowo aktualizowane i udostępnione pracownikom.

22. Wszystkie instancje związków zawodowych zapewniają wykorzystanie prasy, w szczególności związkowej, do celów popularyzacji prawa pracy oraz do zwalczania naruszeń tego prawa poprzez publiczne piętnowanie faktów łamania praw pracowniczych.

23. Zarządy główne związków zawodowych powinny zwracać uwagę na potrzebę szkolenia administracji zakładów pracy w dziedzinie prawa pracy, wysuwając odpowiednie wnioski i postulaty pod adresem resortów.

Zgodnie z niniejszymi ramowymi wytycznymi dla wszystkich instancji związkowych będzie się nadal rozwijała działalność związków zawodowych w tym zakresie, uwzględniając potrzeby oraz własne dotychczasowe dobre doświadczenia.

Warszawa, dnia 16 lipca 1962 r.

**DZIAŁ B**

85

**ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW**

z dnia 11 maja 1962 r.

**zmieniające rozporządzenie o pracach wzbronionych kobietom.***(Dziennik Ustaw z dnia 23 maja 1962 r. Nr 30, poz. 137)*

Na podstawie art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 1924 r. w przedmiocie pracy młodocianych i kobiet (Dz. U. Nr 65, poz. 636 z późniejszymi zmianami) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 28 lutego 1951 r. o pracach wzbronionych kobietom (Dz. U. z 1951 r. Nr 12, poz. 96 i z 1959 r. Nr 18, poz. 109) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Rada Ministrów może zawiesić czasowo niektóre z ograniczeń zawartych w wykazie prac wzbronionych kobietom w przypadkach, gdy tego wymaga szczególnie ważny interes Państwa, z wyjątkiem ograniczeń wynikających z pkt 2 wykazu.“;

2) w wykazie prac wzbronionych kobietom, stanowiącym załącznik do rozporządzenia, pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Prace pod ziemią we wszystkich kopalniach, z wyjątkiem pracy:

- a) osób zajmujących stanowiska kierownicze nie wymagające stałego przebywania pod ziemią i nie wykonujących pracy fizycznej,
- b) osób zatrudnionych w służbie zdrowia i społecznej,
- c) osób znajdujących się w okresie studiów, skierowanych na praktykę do podziemnych części kopalni w ramach szkolenia zawodowego,
- d) wszystkich innych osób udających się do rywco do podziemnych części kopalni dla wykonania zawodu o charakterze niefizycznym.“

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

86

**ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW**

z dnia 24 maja 1962 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych.***(Dziennik Ustaw z dnia 4 czerwca 1962 r. Nr 31, poz. 145)*

Na podstawie art. 4 pkt 5 i art. 5 ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych (Dz. U. Nr 7, poz. 39) w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych zarządza się, co następuje:

§ 1. W tabeli stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych, stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 maja 1958 r. w sprawie ustalenia stanowisk, kwalifikacji i uposażenia pracowników prezydiów rad narodowych (Dz. U. z 1958 r. Nr 33, poz. 149, z 1959 r. Nr 17, poz. 95 i z 1960 r. Nr 14, poz. 80), wprowadza się następujące zmiany:

1) w tabeli A w kolumnach 5 i 6:

- a) w grupie zawodowej technicznej pod lp. 10 grupę uposażenia „XII“ zastępuje się grupami „XII—XI“ oraz grupy uposażenia „XV—XIV“ zastępuje się grupami „XV—XII“,
- b) w grupie zawodowej ekonomiczno-prawnej pod lp. 18 grupę uposażenia „XII“ zastępuje się grupami „XII—XI“ oraz grupy

uposażenia „XV—XIV“ zastępuje się grupami „XV—XIII“,

- c) w grupie zawodowej oświaty i kultury pod lp. 13 grupę uposażenia „XII“ zastępuje się grupami „XII—XI“ oraz grupy uposażenia „XV—XIV“ zastępuje się grupami „XV—XIII“,
- d) w grupie zawodowej zdrowia pod lp. 10 grupę uposażenia „XII“ zastępuje się grupami „XII—XI“ oraz grupy uposażenia „XV—XIV“ zastępuje się grupami „XV—XIII“,
- e) w grupie zawodowej administracyjnej: pod lp. 13 grupy uposażenia „XV—XIII“ zastępuje się grupami „XIV—XIII“, pod lp. 14 grupy uposażenia „XV—XIV“ zastępuje się grupą „XIV“, pod lp. 15 grupy uposażenia „XVI—XIV“ zastępuje się grupą „XIV“, pod lp. 16 grupy uposażenia „XVI—XIV“ zastępuje się grupą „XIV“, pod lp. 17 grupy uposażenia „XVI—XV“ zastępuje się grupą „XIV“,

- pod lp. 18 grupy uposażenia „XV—XIV“ zastępuje się grupami „XV—XIII“ oraz grupę uposażenia „XVI“ zastępuje się grupą „XV“;
- 2) w tabeli B w kolumnie 5:
- w grupie zawodowej technicznej pod lp. 9 grupę uposażenia „XII“ zastępuje się grupami „XII—XI“ oraz grupy uposażenia „XV—XIV“ zastępuje się grupami „XV—XII“;
  - w grupie zawodowej ekonomiczno-prawnej pod lp. 15 grupę uposażenia „XII“ zastępuje się grupami „XII—XI“ oraz grupy uposażenia „XV—XIV“ zastępuje się grupami „XV—XIII“;
  - w grupie zawodowej oświaty i kultury pod lp. 8 grupę uposażenia „XII“ zastępuje się grupami „XII—XI“ oraz grupy uposażenia „XV—XIV“ zastępuje się grupami „XV—XIII“;
  - w grupie zawodowej zdrowia pod lp. 9 grupę uposażenia „XII“ zastępuje się grupami „XII—XI“ oraz grupy uposażenia „XV—XIV“ zastępuje się grupami „XV—XIII“;
- 3) w tabeli C w kolumnie 5:
- pod lp. 6 grupy uposażenia „XV—XII“ zastępuje się grupami „XIV—XII“;
  - pod lp. 8 grupę uposażenia „XII“ zastępuje się grupami „XII—XI“ oraz grupy uposażenia „XV—XIV“ zastępuje się grupami „XV—XIII“;
- 4) w tabeli D w kolumnie 5:
- pod lp. 2 grupy uposażenia „XVI—XIII“ zastępuje się grupami „XIV—XIII“;
  - pod lp. 3 grupy uposażenia „XVI—XIV“ zastępuje się grupą „XIV“;
  - pod lp. 4 grupę uposażenia „XV“ zastępuje się grupami „XV—XIII“ oraz grupę uposażenia „XVI“ zastępuje się grupą „XV“.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 kwietnia 1962 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

## 87

### ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 26 maja 1962 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie uposażenia niektórych pracowników służby zdrowia.**

(*Dziennik Ustaw z dnia 4 czerwca 1962 r. Nr 31, poz. 146*)

Na podstawie art. 24 i 31 ust. 2 ustawy z dnia 28 października 1948 r. o zakładach społecznych służby zdrowia i planowej gospodarce w służbie zdrowia (Dz. U. Nr 55, poz. 434 z późniejszymi zmianami) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 12 grudnia 1958 r. w sprawie uposażenia niektórych pracowników służby zdrowia (Dz. U. z 1958 r. Nr 74, poz. 379 i z 1961 r. Nr 43, poz. 231) wprowadza się następującą zmianę:

w § 7 ust. 1 po wyrazach „oddziałach chorych stacji pogotowia ratunkowego“ dodaje się wyrazy „oraz w zakładach pomocy społecznej“.

§ 2. Wykonanie rozporządzenia porucza się Ministrom Zdrowia i Opieki Społecznej, Komunikacji oraz Finansów.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 czerwca 1962 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

## 88

### UCHWAŁA RADY PAŃSTWA

z dnia 22 maja 1962 r.

**w sprawie stanowisk i uposażeń sędziów oraz innych pracowników Sądu Najwyższego.**

(*Monitor Polski z dnia 31 maja 1962 r. Nr 45, poz. 211*)

Na podstawie art. 47 ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 11, poz. 54) Rada Państwa uchwala:

§ 1. W sprawie tabeli stanowisk służbowych i grup uposażenia zasadniczego dla poszczególnych stanowisk, zasad zaszeregowania do grup uposażenia zasadniczego, kwot miesięcznego uposażenia zasadniczego dla poszczególnych grup oraz wysokości i zasad przyznawania dodatków do uposażenia sędziów, członków Biura Orzecznictwa oraz innych pracowników Sądu Najwyższego — stosuje się przepisy dotychczasowe (rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 maja 1959 r. w sprawie

uposażenia sędziów, członków Biura Orzecznictwa Sądu Najwyższego oraz asesorów i aplikantów sądowych — Dz. U. Nr 31, poz. 184 oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1961 r. w sprawie uposażenia administracyjnych pracowników sądów powszechnych i sądów ubezpieczeń społecznych — Dz. U. Nr 40, poz. 204) ze zmianami wynikającymi z postanowień niniejszej uchwały.

§ 2. Sędziom Sądu Najwyższego przysługuje dodatek specjalny w wysokości 650 zł miesięcznie; dodatek ten nie podlega podatkowi od wynagrodzeń.

§ 3. Sędziom wojewódzkim, delegowanym do zastępczego pełnienia obowiązków sędziego Sądu Najwyższego, przysługuje na okres delegacji dodatek specjalny w wysokości 650 zł miesięcznie; dodatek ten nie podlega podatkowi od wynagrodzeń.

§ 4. Dodatek funkcyjny przewidziany w § 5 lit. g) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 maja 1959 r. (Dz. U. Nr 31, poz. 184) dla przewodniczących sekcji w Sądzie Najwyższym przysługuje przewodniczącym wydziałów w izbach Sądu Najwyższego.

§ 5. Uposażenie i dodatek sądowy przewidziany w tabeli stanowisk, stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1961 r. (Dz. U. Nr 40, poz. 204), dla naczelnika sekretariatu prezydiального — przysługuje naczelnikowi biura prezydiального; uposażenie i dodatek sądowy przewidziane dla kierownika oddziału finansowo-rachunkowego przysługuje kierownikom działów biura prezydiального; uposażenie i dodatek sądowy przewidziany dla kierownika sekretariatu sekcji przysługuje kierownikom sekretariatów wydziałów.

§ 6. Kwalifikacje kierownika biblioteki Sądu Najwyższego w zakresie wykształcenia określa się jako wykształcenie wyższe; jego uposażenie zasadnicze ustala się na kwotę 1700—2300 zł miesięcznie, a dodatek sądowy ustala się, jak następuje: stawka 1 — 400 zł, stawka 2 — 500 zł, stawka 3 — 700 zł.

§ 7. Dodatkowy fundusz nagród przewidziany w § 9 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 sierpnia 1961 r. (Dz. U. Nr 40, poz. 204) tworzy się w Sądzie Najwyższym do dyspozycji Pierwszego Prezesa tego Sądu.

§ 8. Do uposażeń, dodatków do uposażenia oraz wszelkich innych należności sędziów oraz innych pracowników Izby Wojskowej Sądu Najwyższego stosuje się przepisy obowiązujące w wojsku w zakresie uposażenia żołnierzy i pracowników cywilnych.

§ 9. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1962 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*  
Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*

89

### UCHWAŁA RADY PAŃSTWA

z dnia 22 maja 1962 r.

**o zmianie uchwały z dnia 12 maja 1959 r. w sprawie stanowisk służbowych i uposażeń pracowników prokuratorskich.**

(*Monitor Polski z dnia 31 maja 1962 r. Nr 45, poz. 212*)

Na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 1950 r. o Prokuraturze Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 38, poz. 346) uchwała się, co następuje:

§ 1. W uchwale Rady Państwa z dnia 12 maja 1959 r. w sprawie stanowisk służbowych i uposażeń pracowników prokuratorskich (*Monitor Polski Nr 44, poz. 205*) po § 8 dodaje się nowy § 8a o treści następującej:

„§ 8a. 1. Prokuratorom Generalnej Prokura-

tury przyznaje się dodatek specjalny do uposażenia w kwocie zł 650 w stosunku miesięcznym.

2. Dodatek specjalny nie podlega opodatkowaniu i przysługuje niezależnie od innych dodatków do uposażenia.“

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1962 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *A. Zawadzki*  
Sekretarz Rady Państwa: *J. Horodecki*

90

### UCHWAŁA Nr 154 RADY MINISTRÓW

z dnia 27 kwietnia 1962 r.

**w sprawie udzielania urlopów wypoczynkowych niektórym pracownikom państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“.**

(*Monitor Polski z dnia 12 maja 1962 r. Nr 39, poz. 185*)

W celu zapewnienia pracownikom zatrudnionym w państwowym przedsiębiorstwie „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ możliwości wykorzystywania urlopu wypoczynkowego zgodnie z ogólnie obowiązującymi zasadami, Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uchwała, co następuje:

§ 1. Pracownikom państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“, którym w myśl przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 stycznia 1934 r. o stosunku służbowym

pracowników państwowego przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon“ (Dz. U. Nr 4, poz. 25) po 10 latach pracy przysługuje prawo do urlopu wypoczynkowego krótszego niż miesięczny, należy poczynając od urlopu za 1962 r. udzielać urlopu wypoczynkowego w wymiarze 30 dni kalendarzowych rocznie.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1962 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*



## 91

## UCHWAŁA Nr 172 RADY MINISTRÓW

z dnia 11 maja 1962 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie umundurowania i odznak służbowych oraz dodatku za wysługę lat pracowników resortu komunikacji objętych przepisami dekretu z dnia 21 kwietnia 1954 r. o niektórych prawach i obowiązkach pracowników kolejowych.

(Monitor Polski z dnia 31 maja 1962 r. Nr 45, poz. 214)

Na podstawie art. 4 i 5 dekretu z dnia 21 kwietnia 1954 r. o niektórych prawach i obowiązkach pracowników kolejowych (Dz. U. z 1954 r. Nr 16, poz. 59, z 1956 r. Nr 41, poz. 187 i z 1958 r. Nr 44, poz. 216) Rada Ministrów uchwała, co następuje:

§ 1. W uchwale nr 184 Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 1954 r. w sprawie umundurowania i odznak służbowych oraz dodatku za wysługę lat pracowników resortu komunikacji objętych przepisami dekretu z dnia 21 kwietnia 1954 r. o niektórych prawach i obowiązkach pracowników kolejowych (Monitor Polski z 1954 r. Nr A-39, poz. 531, z 1956 r. Nr 4, poz. 30, Nr 63, poz. 747, z 1958 r. Nr 60, poz. 335 i z 1960 r. Nr 39, poz. 195) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 23:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Pracownicy, z którymi został rozwiązany stosunek służbowy (pracy), w razie ponownego zatrudnienia w przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe“ lub w innych jednostkach organizacyjnych resortu komunikacji, w których pracownicy objęci są przepisami dekretu z dnia 21 kwietnia 1954 r. o niektórych prawach i obowiązkach pracowników kolejowych, na stanowisku dającym prawo do dodatku za wysługę lat zachowują poprzedni staż pracy jedynie w tym przypadku, jeżeli przerwa w pracy w wymienionych jednostkach nie trwała dłużej niż trzy miesiące. W razie gdy rozwiązanie stosunku służbowego (pracy) nastąpiło z powodu choroby pracownika, okres trzech miesięcy liczy się od dnia ustania niezdolności do pracy.“,

b) dodaje się nowy ust. 5 w brzmieniu:

„5. Pracownicy, z którymi został rozwiązany stosunek służbowy (pracy) w związku z przejściem na kolejową rentę starczą lub inwalidzką, zachowują w razie ponownego podjęcia służby (pracy) na stanowiskach dających prawo do dodatku za wysługę lat poprzedni staż pracy wymagany do nabycia prawa do tego dodatku.“;

2) w § 24 dodaje się nowe pkt 4 i 5 w brzmieniu:

„4) czas pracy zaliczony do wysługi lat na podstawie szczególnych przepisów prawnych,

5) czas urlopu bezpłatnego, w granicach nie przekraczających pięciu lat, udzielonego pracownikowi w związku ze skierowaniem do pracy w innych przedsiębiorstwach resortu komunikacji lub pełnieniem funkcji w związku zawodowym pracowników kolejowych.“

§ 2. Upoważnia się Prezesa Rady Ministrów do ogłoszenia w Monitorze Polskim jednolitego tekstu uchwały nr 184 Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 1954 r. w sprawie umundurowania i odznak służbowych oraz dodatku za wysługę lat pracowników resortu komunikacji objętych przepisami dekretu z dnia 21 kwietnia 1954 r. o niektórych prawach i obowiązkach pracowników kolejowych (Monitor Polski Nr A-39, poz. 531) z uwzględnieniem zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu i zastosowaniem ciągłej numeracji paragrafów, ustępów i punktów.

§ 3. Wykonanie uchwały porucza się Ministrowi Komunikacji.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

## 92

## ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OŚWIATY

z dnia 12 kwietnia 1962 r.

w sprawie kwalifikacji nauczycieli i wychowawców szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i opiekuńczo-wychowawczych podległych Ministrowi Oświaty.

(Dziennik Ustaw z dnia 23 maja 1962 r. Nr 30, poz. 141)

Na podstawie art. 34 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160) zarządza się, co następuje:

### Rozdział 1 Przepisy ogólne.

§ 1. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa: — o szkołach bez bliższego określenia — należy przez to rozumieć szkoły i inne placówki oświa-

towo-wychowawcze i opiekuńczo-wychowawcze objęte ustawą z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju systemu oświaty i wychowania (Dz. U. Nr 32, poz. 160),

— o nauczycielach bez bliższego określenia — należy przez to rozumieć nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników pedagogicznych wymienionych w art. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 1956 r. o prawach i obowiązkach nau-

czycieli (Dz. U. z 1956 r. Nr 12, poz. 63 i z 1958 r. Nr 21, poz. 93),

- o osobach, które ukończyły studia wyższe magisterskie — należy przez to rozumieć osoby, które ukończyły studia w szkole wyższej i uzyskały tytuł magistra, magistra-inżyniera, lekarza albo inny tytuł lub dyplom równorzędny,
- o osobach, które ukończyły wyższe studia zawodowe — należy przez to rozumieć osoby, które ukończyły studia w wyższej szkole zawodowej albo w szkole wyższej studia zawodowe lub studia I stopnia.

§ 2. Kwalifikacje do nauczania lub prowadzenia zajęć wychowawczych w szkole posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje naukowo-pedagogiczne określone w rozporządzeniu dla danego rodzaju szkoły,
- 2) uzyskała kwalifikacje zawodowe po odbyciu praktyki pedagogicznej w szkole — zakończonej złożeniem egzaminu kwalifikacyjnego lub pozytywną oceną kwalifikacyjną,
- 3) wykazuje właściwą postawę ideowo-moralną oraz
- 4) posiada warunki fizyczne do wykonywania pracy nauczycielskiej i wychowawczej.

§ 3. 1. Stanowiska nauczycieli w szkołach mogą zajmować osoby, które posiadają określone w rozporządzeniu dla tych szkół kwalifikacje naukowe lub naukowo-pedagogiczne i spełniają wymagania, o których mowa w § 2 pkt 3 i 4.

2. Osoby, które posiadają długoletnią praktykę zawodową nienauczycielską odpowiadającą nauczaniu przedmiotowi lub prowadzonym zajęciom w szkole, a nie posiadają wymaganych kwalifikacji naukowo-pedagogicznych, mogą uzyskać zezwolenie na nauczanie lub prowadzenie zajęć wychowawczych w szkole na czas określony przez władzę szkolną.

3. Na stanowiskach nauczycieli przedmiotów teoretycznych i na stanowiskach wychowawców w szkołach nie mogą być zatrudniane osoby, które nie posiadają co najmniej wykształcenia średniego.

§ 4. 1. W uzasadnionych przypadkach Minister Oświaty może przyznać kwalifikacje do nauczania lub prowadzenia zajęć wychowawczych osobie, która nie posiada wymaganych kwalifikacji naukowo-pedagogicznych, jeżeli osoba ta odpowiada wymaganiom określonym w § 2 pkt 3 i 4, posiada długoletnią praktykę pedagogiczną i osiąga dobre wyniki w pracy nauczycielskiej i wychowawczej.

2. Warunki wymagane przy przyznawaniu kwalifikacji na podstawie ust. 1 określi szczegółowa instrukcja.

## R o z d z i a ł 2

### Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne.

§ 5. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do pracy w określonym rodzaju szkół posiada osoba, która zgodnie z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu ukończyła zakład kształcenia nauczycieli albo ukończyła inną szkołę i posiada wy-

kształcenie pedagogiczne lub praktykę pedagogiczną.

2. Kwalifikacje, o których mowa w ust. 1, powinny być udowodnione dyplomami lub świadectwami stwierdzającymi ukończenie zakładu kształcenia nauczycieli lub innej szkoły.

§ 6. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć wychowawczych w przedszkolach i innych placówkach przedszkolnych posiada osoba, która ukończyła studium nauczycielskie o kierunku wychowania przedszkolnego albo liceum pedagogiczne dla wychowawczyń przedszkoli.

2. Kwalifikacje, o których mowa w ust. 1, posiada również osoba, która:

- 1) posiada kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w szkołach podstawowych lub średnich i ukończyła kurs z zakresu wychowania przedszkolnego albo
- 2) ukończyła co najmniej średnią szkołę ogólnokształcącą lub zawodową i kurs pedagogiczny z zakresu wychowania przedszkolnego.

§ 7. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w szkołach podstawowych posiada osoba, która ukończyła:

- 1) studia wyższe magisterskie lub zawodowe ze specjalizacją pedagogiczną albo studia wyższe magisterskie lub zawodowe bez specjalizacji pedagogicznej i studium pedagogiczne lub kurs pedagogiczny, albo
- 2) studium nauczycielskie, albo
- 3) liceum pedagogiczne.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w szkołach wymienionych w ust. 1 posiada również osoba, mająca kwalifikacje do nauczania w liceach ogólnokształcących lub w szkołach zawodowych, jeżeli przedmioty, do których nauczania ona posiada kwalifikacje, występują w planie nauczania szkoły podstawowej.

3. W okresie ustalonym przez Ministra Oświaty kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w szkołach podstawowych można uzyskać również przez ukończenie szkoły średniej ogólnokształcącej lub zawodowej i kursu pedagogicznego.

§ 8. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w liceach ogólnokształcących posiada osoba, która w zakresie specjalności odpowiadającej jednemu z przedmiotów nauczania w liceum ukończyła:

- 1) studia wyższe magisterskie ze specjalizacją pedagogiczną albo
- 2) studia wyższe magisterskie bez specjalizacji pedagogicznej i studium pedagogiczne lub kurs pedagogiczny.

2. Minister Oświaty ustali w drodze zarządzenia wykaz szkół wyższych i kierunków studiów, których ukończenie daje kwalifikacje naukowe do nauczania również przedmiotów nie odpowiadających głównej specjalności wymienionej w dyplomie ukończenia szkoły wyższej.

§ 9. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przedmiotów pedagogicznych, w tym również metodyki nauczania początkowego i metodyki wychowania przedszkolnego, w liceach pedagogicznych i w liceach pedagogicznych dla wychowawczyń przedszkoli posiada osoba, która

ukończyła studia wyższe magisterskie w zakresie pedagogiki lub psychologii oraz odbyła co najmniej trzyletnią praktykę w szkołach podstawowych lub w przedszkolach bądź innych placówkach przedszkolnych.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w liceach pedagogicznych przedmiotów, których program obejmuje metodykę nauczania danego przedmiotu w szkole podstawowej, posiada osoba, która ma kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania tego przedmiotu w szkole średniej, a ponadto odbyła co najmniej trzyletnią praktykę pedagogiczną w szkołach ogólnokształcących, w tym, co najmniej roczną w szkołach podstawowych w wymiarze nie niższym niż 12 godzin tygodniowo.

3. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania innych przedmiotów niż wymienione w ust. 1 i 2 w liceach pedagogicznych i w liceach pedagogicznych dla wychowawczyń przedszkoli posiada osoba, która ma kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania danego przedmiotu w szkole średniej i odbyła co najmniej trzyletnią praktykę pedagogiczną w szkołach podstawowych lub w szkołach średnich.

§ 10. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przedmiotów pedagogicznych w technikach przemysłowo-pedagogicznych posiada osoba, która ukończyła studia wyższe magisterskie w zakresie pedagogiki lub psychologii oraz odbyła co najmniej trzyletnią praktykę pedagogiczną w szkole zawodowej lub ogólnokształcącej.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania metodyki szkolenia praktycznego z praktyką pedagogiczną posiada osoba, która ukończyła co najmniej studium nauczycielskie odpowiedniego kierunku lub posiada wykształcenie równorzędne, a ponadto odbyła co najmniej trzyletnią praktykę zawodową nienauczycielską i co najmniej dwuletnią praktykę pedagogiczną w szkołach zawodowych odpowiedniego rodzaju.

3. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przedmiotów zawodowych w technikach przemysłowo-pedagogicznych posiada osoba, która ma kwalifikacje określone w § 14 ust. 1 i 3 lub § 15 ust. 4 i 5.

4. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przedmiotów pomocniczych i ogólnokształcących w technikach przemysłowo-pedagogicznych posiada osoba, która ma kwalifikacje określone w § 15 ust. 1.

5. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć warsztatowych w technikach przemysłowo-pedagogicznych posiada osoba, która ma kwalifikacje określone w § 13 ust. 1.

§ 11. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w studiach nauczycielskich, z wyjątkiem studiów dla nauczycieli szkół zawodowych, posiada osoba, która ma te kwalifikacje do nauczania w liceach pedagogicznych lub w liceach pedagogicznych dla wychowawczyń przedszkoli, a ponadto:

- 1) uzyskała stopień naukowy albo
- 2) wykaże się autorstwem lub współautorstwem w pracach naukowych, w tym również nie pu-

blikowanych, z zakresu oświaty i wychowania, albo

- 3) osiąga wybitne rezultaty w pracy pedagogicznej stwierdzone przez przełożoną władzę szkolną.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przedmiotów pedagogicznych, zawodowych, ogólnokształcących, pomocniczych i zajęć warsztatowych w studiach nauczycielskich dla nauczycieli szkół zawodowych posiada osoba, która ma te kwalifikacje do nauczania w technikach przemysłowo-pedagogicznych, a ponadto odpowiada jednemu z warunków wymienionych w ust. 1 pkt 1—3.

3. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania metodyki nauczania przedmiotów zawodowych w studiach nauczycielskich dla nauczycieli szkół zawodowych posiada osoba, która ukończyła studia wyższe magisterskie odpowiedniej specjalności albo uzyskała świadectwo uznane przez Ministra Oświaty za równorzędne dla celów kwalifikacyjnych, a ponadto odbyła co najmniej trzyletnią praktykę pedagogiczną w zasadniczej szkole zawodowej lub w szkole przysposobienia rolniczego i odpowiada jednemu z warunków wymienionych w ust. 1 pkt 1—3.

§ 12. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć w Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej z zakresu metodyki nauczania dzieci w szkołach specjalnych posiada osoba, która:

- 1) ukończyła studia wyższe magisterskie z zakresu pedagogiki specjalnej albo
- 2) ukończyła inne studia wyższe magisterskie i Państwowy Instytut Pedagogiki Specjalnej lub zakład równorzędny, a ponadto odbyła co najmniej trzyletnią praktykę pedagogiczną w odpowiedniej szkole specjalnej i odpowiada jednemu z warunków określonych w § 11 ust. 1 pkt 1—3.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć w Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej z zakresu innych przedmiotów posiada osoba, która ma te kwalifikacje do nauczania w studium nauczycielskim.

§ 13. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania praktycznej nauki zawodu danej specjalności w szkołach zawodowych posiada osoba, która w zakresie tej specjalności:

- 1) ukończyła zasadniczą szkołę zawodową lub szkołę równorzędną oraz uzyskała w danej specjalności dyplom mistrzowski i ukończyła kurs pedagogiczny albo
- 2) ukończyła technikum, liceum zawodowe lub szkołę zawodową równorzędną oraz odbyła co najmniej trzyletnią praktykę zawodową nienauczycielską odpowiadającą nauczanej specjalności i ukończyła kurs pedagogiczny, albo
- 3) posiada dyplom inżyniera odpowiadający nauczanej specjalności oraz odbyła wymagany staż pracy w zakładzie produkcyjnym i ukończyła kurs pedagogiczny, albo
- 4) posiada dyplom (świadectwo) ukończenia odpowiedniego zakładu kształcenia nauczycieli szkół zawodowych i odbyła co najmniej roczną

praktykę zawodową nienauczycielską odpowiadającą nauczanej specjalności.

2. Kwalifikacje, o których mowa w ust. 1, posiada również osoba, która:

- 1) uzyskała dyplom mistrzowski w danej specjalności i ukończyła kurs pedagogiczny albo
- 2) ma co najmniej pięcioletnią praktykę zawodową nienauczycielską i złożyła egzamin na nauczyciela zawodu szkół zawodowych.

§ 14. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przedmiotów zawodowych w szkołach zawodowych posiada osoba, która:

- 1) ukończyła studia wyższe magisterskie lub zawodowe odpowiedniego kierunku lub posiada świadectwo uznane przez Ministra Oświaty za równorzędne dla celów kwalifikacyjnych,
- 2) odbyła co najmniej dwuletnią praktykę zawodową nienauczycielską, odpowiadającą nauczanej specjalności,
- 3) ukończyła studium pedagogiczne w szkole wyższej lub kurs pedagogiczny, jeżeli studia, o których mowa w pkt 1, nie obejmowały specjalizacji pedagogicznej.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przedmiotów zawodowych w zasadniczych szkołach zawodowych i szkołach przysposobienia rolniczego posiada również osoba, która:

- 1) ukończyła studium nauczycielskie odpowiedniego kierunku i odbyła praktykę zawodową nienauczycielską albo
- 2) ukończyła technikum zawodowe odpowiedniej specjalności, odbyła praktykę zawodową nienauczycielską i ukończyła kurs pedagogiczny.

3. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w szkołach zawodowych przedmiotów zawodowych, nie objętych programem szkół wyższych lub zakładów kształcenia nauczycieli szkół zawodowych, posiada osoba, która:

- 1) ukończyła co najmniej szkołę średnią oraz złożyła egzamin w zakresie danej grupy przedmiotów,
- 2) odbyła odpowiednią praktykę zawodową nienauczycielską,
- 3) ukończyła kurs pedagogiczny.

§ 15. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przedmiotów pomocniczych i przedmiotów ogólnokształcących w szkołach zawodowych posiada osoba, która ma te kwalifikacje do nauczania w liceach ogólnokształcących.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przedmiotów pomocniczych i przedmiotów ogólnokształcących w zasadniczych szkołach zawodowych i w szkołach przysposobienia rolniczego posiada również osoba, która ukończyła studium nauczycielskie odpowiedniego kierunku.

3. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania matematyki, fizyki i chemii jako przedmiotów pomocniczych w szkołach zawodowych posiada również osoba, która ukończyła wyższą szkołę zawodową techniczną z tytułem inżyniera oraz kurs pedagogiczny.

4. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania geografii gospodarczej w szkołach zawodowych posiada również osoba, która ukończyła studia wyższe magisterskie lub zawodowe ekonomiczne oraz kurs pedagogiczny.

5. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania towaroznawstwa w szkołach zawodowych posiada również osoba, która ukończyła studia wyższe magisterskie lub zawodowe chemiczne lub ekonomiczne ze specjalizacją towaroznawstwa, a ponadto kurs pedagogiczny.

6. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przedmiotów pomocniczych i przedmiotów ogólnokształcących w zasadniczych szkołach zawodowych specjalnych dla umysłowo upośledzonych i głuchych posiada osoba, która posiada te kwalifikacje do nauczania w szkołach podstawowych specjalnych dla wymienionych kategorii dzieci.

§ 16. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w szkołach specjalnych: podstawowych, zawodowych i liceach ogólnokształcących — posiada osoba mająca odpowiednie kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w tych szkołach, a ponadto ukończyła Państwowy Instytut Pedagogiki Specjalnej lub studium nauczycielskie o kierunku pedagogiki specjalnej albo inne studia specjalne uznane przez Ministra Oświaty za równorzędne dla celów kwalifikacyjnych.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć wychowawczych w przedszkolach specjalnych posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje określone w § 6 i ponadto ukończyła Instytut Pedagogiki Specjalnej lub studium nauczycielskie o kierunku pedagogiki specjalnej albo inne studia specjalne uznane przez Ministra Oświaty za równorzędne dla celów kwalifikacyjnych albo
- 2) ma kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w specjalnych szkołach podstawowych lub liceach ogólnokształcących i ukończyła kurs z zakresu wychowania przedszkolnego.

§ 17. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć wychowawczych w domach dziecka, w internatach, w domachczasów dziecięcych, w pogotowiach opiekuńczych dla młodzieży i dzieci powyżej 3 lat posiada osoba, która ukończyła co najmniej studium nauczycielskie o kierunku opieki nad dzieckiem.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć wychowawczych w placówkach wymienionych w ust. 1 posiada również osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w szkołach podstawowych lub średnich i ukończyła kurs z zakresu opieki nad dzieckiem albo
- 2) ukończyła szkołę średnią i roczne studium kształcenia wychowawców placówek wymienionych w ust. 1, albo
- 3) ukończyła szkołę średnią i złożyła egzamin pedagogiczny dla wychowawców.

3. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć wychowawczych w internatach posiada również osoba, która ma te kwalifikacje do nauczania w szkole, przy której prowadzony jest internat.

4. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć wychowawczych w domach dziecka z grupą dzieci w wieku od 3 do 6 lat posiada

również osoba, która ma kwalifikacje określone w § 6.

5. Osoba, która posiada kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć wychowawczych w placówkach wymienionych w § 18, posiada również kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć wychowawczych w placówkach wymienionych w ust. 1.

§ 18. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć w placówkach wychowawczo-opiekuńczych specjalnych posiada osoba, która:

- 1) ukończyła studia odpowiedniego kierunku w jednym z następujących zakładów:
  - a) w Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej,
  - b) w studium nauczycielskim o kierunku pedagogiki specjalnej,
  - c) w Rocznym Studium dla Wychowawców Placówek Wychowawczo-Opiekuńczych Specjalnych przy Państwowym Instytucie Pedagogiki Specjalnej lub w rocznym Studium Kształcenia Wychowawców Placówek Wychowawczo-Opiekuńczych Specjalnych albo
- 2) posiada co najmniej średnie wykształcenie: pedagogiczne, ogólnokształcące lub zawodowe oraz złożyła egzamin pedagogiczny na wychowawcę specjalnych, określonego typu placówek wychowawczo-opiekuńczych.

§ 19. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć w placówkach wychowania pozaszkolnego i zajęć pozalekcyjnych w szkołach w zakresie swojej specjalności posiada osoba, która:

- 1) ma kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w liceach ogólnokształcących lub w szkołach zawodowych albo
- 2) ukończyła studium nauczycielskie o kierunku wychowania pozaszkolnego i pozalekcyjnego, albo
- 3) ukończyła co najmniej średnią szkołę techniczną, rolniczą, artystyczną lub wychowania fizycznego, a ponadto kurs pedagogiczny, albo
- 4) ukończyła studium nauczycielskie lub liceum pedagogiczne i kurs z zakresu obranej specjalności.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć wychowawczych w ogrodach jordanowskich, placach gier i zabaw posiada również osoba, która ma kwalifikacje określone w § 6.

3. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia w szkołach kółek przedmiotowych w danej specjalności posiada osoba, która ma kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania tej specjalności w szkole, w której prowadzone są te kółka.

4. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć wychowawczych w świetlicach posiada również osoba, która ma kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w szkole, w której prowadzona jest świetlica.

§ 20. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przysposobienia wojskowego w szkołach średnich posiada osoba, która:

- 1) ukończyła studia wyższe magisterskie lub zawodowe albo posiada kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w szkołach śred-

nich, a ponadto posiada stopień wojskowy co najmniej podoficera-podchorążego rezerwy, a jeżeli jest kobietą, gdy ma ukończone studium wojskowe szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej albo innej szkoły, w której stosownie do obowiązujących przepisów zarządzono prowadzenie wojskowego szkolenia osób kształcących się w tej szkole, bądź ukończyła inny kurs określony specjalnymi przepisami i uprawniający do nauczania tego przedmiotu albo

- 2) posiada świadectwo ukończenia szkoły średniej ogólnokształcącej lub zawodowej i stopień wojskowy oficera.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przysposobienia wojskowego w studiach nauczycielskich posiada osoba, która:

- 1) ukończyła studia wyższe magisterskie lub zawodowe albo posiada kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w szkołach średnich, a ponadto posiada stopień wojskowy oficera, bądź
- 2) posiada kwalifikacje określone w ust. 1 pkt 2. § 21. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć bibliotekarskich w szkołach posiada osoba, która ma kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w danej szkole, odbyła co najmniej roczną praktykę bibliotekarską, a ponadto:

- 1) ukończyła co najmniej 6-tygodniowy kurs bibliotekarski albo
- 2) złożyła egzamin według ustalonych wymagań.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć bibliotekarskich w szkole podstawowej, w zakładzie wychowawczym, w placówce wychowania pozaszkolnego posiada również osoba, która ukończyła liceum bibliotekarskie lub wydział bibliotekarski w studium kulturalno-oświatowym i bibliotekarskim, a ponadto złożyła egzamin według ustalonych wymagań.

3. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć bibliotekarskich w pedagogicznej bibliotece wojewódzkiej i powiatowej posiada osoba, która ma te kwalifikacje do prowadzenia zajęć bibliotekarskich w szkole średniej.

4. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do prowadzenia zajęć bibliotekarskich w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz w pedagogicznych bibliotekach wojewódzkich i powiatowych posiada również osoba, która ukończyła studia wyższe magisterskie lub zawodowe z zakresu bibliotekoznawstwa lub studia ze specjalnością bibliotekarską i odbyła kurs pedagogiczny.

§ 22. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przedmiotów artystycznych lub do prowadzenia zajęć artystycznych w szkołach posiada osoba, która ukończyła wyższą szkołę artystyczną, odpowiadającą danemu przedmiotowi artystycznemu lub zajęciom artystycznym:

- 1) w zakresie kierunku pedagogicznego albo
- 2) w zakresie innego kierunku niż wymieniony w pkt 1 oraz studium pedagogiczne w szkole wyższej albo ukończyła kurs pedagogiczny lub złożyła odpowiedni egzamin pedagogiczny.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przedmiotów artystycznych lub do prowadzenia zajęć artystycznych w szkołach, o których mowa w §§ 6, 7, 14 ust. 2, 16, 17, 18 i 19, posiada również osoba, która:

- 1) ukończyła studium nauczycielskie z zakresu odpowiadającego danej grupie przedmiotów lub zajęć artystycznych w tych szkołach i placówkach,
- 2) ukończyła szkołę artystyczną II stopnia w zakresie kierunku pedagogicznego albo
- 3) ukończyła szkołę artystyczną II stopnia w zakresie innego kierunku niż określony w pkt 2 oraz kurs pedagogiczny lub złożyła odpowiedni egzamin pedagogiczny.

3. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania przedmiotów artystycznych lub do prowadzenia zajęć artystycznych w przedszkolach i w szkołach podstawowych posiada również osoba, która ma kwalifikacje określone w § 6 lub § 7, pod warunkiem ukończenia z wynikiem pozytywnym kursu specjalistycznego z zakresu danego przedmiotu artystycznego lub zajęć artystycznych. Warunek powyższy nie dotyczy absolwentów liceów pedagogicznych i studiów nauczycielskich.

§ 23. 1. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania zajęć technicznych i pracy ręcznej w szkołach podstawowych posiada osoba, która ukończyła studium nauczycielskie odpowiedniego kierunku lub liceum pedagogiczne albo co najmniej średnią szkołę techniczną i kurs pedagogiczny.

2. Kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania zajęć technicznych i pracy ręcznej w szkołach średnich posiada osoba, która:

- 1) ukończyła odpowiedni kierunek studiów wyższej szkoły pedagogicznej albo studia wyższe magisterskie lub zawodowe techniczne i kurs pedagogiczny, albo
- 2) ukończyła Państwowy Instytut Robót Ręcznych, wyższy kurs nauczycielski z zakresu pracy ręcznej lub studium nauczycielskie odpowiedniego kierunku, a ponadto:
  - a) posiada co najmniej pięcioletnią praktykę w zawodzie nauczycielskim, w tym dwuletnią w szkole średniej, oraz
  - b) złożyła określony oddzielnymi przepisami egzamin na nauczyciela zajęć technicznych i pracy ręcznej w szkołach średnich.

§ 24. Osoba posiadająca tytuł naukowy profesora zwyczajnego, profesora nadzwyczajnego lub docenta posiada w zakresie swojej specjalności kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w szkołach średnich i w studiach nauczycielskich.

§ 25. Osoba, która posiada kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania w szkołach, posiada również kwalifikacje naukowo-pedagogiczne do nauczania i prowadzenia zajęć na kursach, uniwersytetach powszechnych, robotniczych i ludowych oraz w innych placówkach oświaty dorosłych odpowiedniego rodzaju i stopnia.

§ 26. 1. Świadectwa (dyplomy) z ukończenia szkół zagranicznych są dla oceny kwalifikacji naukowo-pedagogicznych równorzędne ze świadectwami (dyplomami) z ukończenia szkół odpowiednie-

go rodzaju i stopnia w Polsce na warunkach określonych w przepisach szczególnych.

2. Minister Oświaty może dla celów kwalifikacyjnych uznać świadectwo (dyplom) z ukończenia szkoły zagranicznej za równorzędne ze świadectwem (dyplomem) z ukończenia szkoły określonego rodzaju i stopnia w Polsce, choćby nie odpowiadało ono warunkom określonym w przepisach, o których mowa w ust. 1.

§ 27. Organizację, czas trwania oraz programu kursów, egzaminów i praktyk, od których ukończenia lub złożenia uzależnione jest uzyskanie kwalifikacji naukowo-pedagogicznych, określa Minister Oświaty.

## Rozdział 3

### Kwalifikacje zawodowe.

§ 28. 1. Kwalifikacje zawodowe do nauczania lub prowadzenia zajęć wychowawczych w szkole posiada osoba, która po uzyskaniu kwalifikacji naukowo-pedagogicznych dla danego rodzaju szkoły odbyła w takiej szkole co najmniej dwuletnią ciągłą praktykę pedagogiczną w wymiarze nie niższym niż połowa obowiązkowego wymiaru godzin nauczania, zakończoną złożeniem z wynikiem pozytywnym egzaminu kwalifikacyjnego, a w szkołach, w których nie wprowadzono tego egzaminu — otrzymała pozytywną ocenę kwalifikacyjną.

2. Nauczyciele szkół, w których wprowadzono egzamin kwalifikacyjny, obowiązani są poddać się temu egzaminowi w okresie pierwszych pięciu lat pracy nauczycielskiej lub wychowawczej. Egzamin kwalifikacyjny w tym okresie można składać dwa razy. Do egzaminu kwalifikacyjnego po raz pierwszy można przystąpić po 2 latach praktyki, o której mowa w ust. 1. Okres między pierwszym a drugim egzaminem nie może być krótszy niż rok.

3. Egzamin kwalifikacyjny przeprowadza komisja, w skład której wchodzi również przedstawiciel Związku Nauczycielstwa Polskiego.

4. Komisję egzaminacyjną powołuje:

- 1) Minister Oświaty — dla nauczycieli studiów nauczycielskich,
- 2) kuratorium okręgu szkolnego — dla nauczycieli szkół średnich oraz szkół bezpośrednio podległych kuratorium,
- 3) wydział oświaty i kultury — dla nauczycieli innych szkół bezpośrednio podległych temu wydziałowi.

5. Nauczyciel zatrudniony w szkole, w której wprowadzono egzamin kwalifikacyjny, może być zwolniony z obowiązku składania tego egzaminu, jeżeli w okresie praktyki pedagogicznej osiąga co najmniej dobre wyniki nauczania i wychowania.

6. W szkołach, w których nie wprowadzono egzaminu kwalifikacyjnego, oceny kwalifikacyjnej dokonuje się nie wcześniej niż po upływie 2 i nie później niż przed upływem 4 lat praktyki. W razie negatywnego wyniku tej oceny należy przed upływem pięcioletniego okresu pracy nauczyciela dokonać ponownej oceny pracy nauczyciela nie wcześniej niż po upływie jednego roku od poprzedniej oceny.

7. Minister Oświaty określa:

- 1) szkoły, w których obowiązywać będzie egzamin kwalifikacyjny, oraz termin jego wprowadzenia,
- 2) przypadki, w których kwalifikacje zawodowe uzyskane w jednym rodzaju szkół będą wystarczające również w innych rodzajach szkół,
- 3) szczegółowy program i sposób przeprowadzania egzaminu kwalifikacyjnego i ustalania oceny kwalifikacyjnej, skład komisji egzaminacyjnej oraz tryb postępowania przy zwalnianiu z obowiązku składania tego egzaminu.

§ 29. 1. Nauczyciel, który w terminie określonym w § 28 ust. 2 nie przystąpił do egzaminu kwalifikacyjnego, albo złożył ten egzamin po raz drugi z wynikiem niedostatecznym, powinien być zwolniony z pracy nauczycielskiej lub wychowawczej.

2. Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio do nauczycieli, którzy otrzymali dwukrotnie ujemną ocenę kwalifikacyjną (§ 28 ust. 6).

## Rozdział 4

### Kwalifikacje ideowo-moralne.

§ 30. 1. Kwalifikacje ideowo-moralne do pracy pedagogicznej w szkole posiada osoba, która:

- 1) odznacza się wysokim poziomem ideowo-moralnym niezbędnym dla zapewnienia socjalistycznego nauczania i wychowania oraz prawidłowego wykonania przez nią innych zadań wynikających z przepisów art. 1 ustawy o rozwoju systemu oświaty i wychowania i z przepisów art. 3 ustawy o prawach i obowiązkach nauczycieli,
- 2) wykazuje właściwy stosunek do młodzieży i zamiłowanie do pracy pedagogicznej oraz
- 3) nie utraciła z mocy wyroku sądowego praw publicznych i obywatelskich praw honorowych albo prawa wykonywania zawodu oraz nie była karana dyscyplinarnie karą zwolnienia lub wydalenia ze służby państwowej i nie popełniła innego czynu uznanego przez władzę szkolną za sprzeczny z godnością nauczyciela i wychowawcy.

2. Organ do spraw oświaty prezydium właściwej rady narodowej obowiązany jest sprawdzić kwalifikacje ideowo-moralne kandydata na nauczyciela lub wychowawcę w sposób określony odrębną instrukcją. Jeżeli kandydat na nauczyciela lub wychowawcę ma być zatrudniony w służbie nauczycielskiej lub wychowawczej przed upływem 3 miesięcy od ukończenia zakładu kształcenia nauczycieli, wówczas świadectwo lub dyplom ukończenia tego zakładu powinny być uznane za dowód posiadania kwalifikacji moralno-ideowych.

## Rozdział 5

### Kwalifikacje fizyczne.

§ 31. Kwalifikacje fizyczne do wykonywania służby nauczycielskiej i wychowawczej posiada osoba, która przed wstąpieniem do służby przedstawi zaświadczenie zakładu społecznego służby

zdrowia, stwierdzające brak schorzeń, które by uniemożliwiały jej prawidłowe wykonywanie pracy nauczycielskiej i wychowawczej.

## Rozdział 6

### Dyplomy kwalifikacyjne.

§ 32. 1. Nauczyciele posiadający określone rozporządzeniem kwalifikacje naukowo-pedagogiczne, zawodowe, ideowo-moralne i fizyczne otrzymują dyplom kwalifikacyjny.

2. Dyplom kwalifikacyjny wydaje organ uprawniony w myśl § 28 ust. 4 do powoływania komisji egzaminacyjnych dla nauczycieli poszczególnych rodzajów szkół.

3. Dyplomy kwalifikacyjne dla nauczycieli, o których mowa w § 4, wydaje Minister Oświaty.

§ 33. 1. Dyplom kwalifikacyjny powinien być wręczony nauczycielowi w okresie 2 miesięcy po złożeniu przez niego z wynikiem pomyślnym egzaminu kwalifikacyjnego lub po uzyskaniu pozytywnej oceny kwalifikacyjnej z odbytej praktyki pedagogicznej.

2. Dyplom kwalifikacyjny przy równoczesnym istnieniu innych warunków określonych w art. 6 ustawy o prawach i obowiązkach nauczycieli stanowi podstawę do mianowania nauczyciela.

## Rozdział 7

### Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 34. 1. Osoby pozostające w służbie nauczycielskiej lub wychowawczej albo w administracji szkolnej w dniu wejścia w życie rozporządzenia, które uzyskały kwalifikacje zawodowe do nauczania lub prowadzenia innych zajęć dydaktycznych w szkołach na podstawie obowiązujących dotychczas przepisów, uważa się za posiadające kwalifikacje naukowo-pedagogiczne i zawodowe.

2. Osoby nie pozostające w służbie nauczycielskiej lub wychowawczej albo w administracji szkolnej w dniu wejścia w życie rozporządzenia, które uzyskały kwalifikacje zawodowe do nauczania lub prowadzenia innych zajęć dydaktycznych w szkołach na podstawie obowiązujących dotychczas przepisów, uważa się za posiadające kwalifikacje naukowo-pedagogiczne i zawodowe, jeżeli mają ustalone w rozporządzeniu kwalifikacje naukowo-pedagogiczne dla danego rodzaju szkoły.

3. Osoby pozostające w służbie nauczycielskiej lub wychowawczej albo w administracji szkolnej w dniu wejścia w życie rozporządzenia, które ukończyły studia wyższe I stopnia odpowiadające przedmiotom nauczania w szkołach średnich lub studiach nauczycielskich, uważa się za posiadające kwalifikacje do nauczania w tych szkołach i studiach nauczycielskich.

4. Osoby zatrudnione w dniu wejścia w życie rozporządzenia na stanowiskach nauczycieli przedmiotów teoretycznych lub na stanowiskach wychowawców, które nie posiadają wykształcenia co najmniej średniego ogólnokształcącego lub zawodowego, mogą zajmować te stanowiska nie dłużej niż do dnia 31 sierpnia 1965 r., chyba że do tego

terminu uzyskają wymagane rozporządzeniem kwalifikacje naukowo-pedagogiczne lub zostaną im przyznane kwalifikacje na podstawie § 4 rozporządzenia. Przepis ten nie dotyczy osób wymienionych w ust. 1.

§ 35. Wzory zaświadczeń oraz dyplomów,

o których mowa w §§ 31 i 32, ustali Minister Oświaty.

§ 36. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Oświaty: *W. Tułodziecki*

### 93

## ZARZĄDZENIE MINISTRÓW SZKOLNICTWA WYŻSZEGO, ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ, OŚWIATY ORAZ PRZEWODNICZĄCEGO GŁÓWNEGO KOMITETU KULTURY FIZYCZNEJ I TURYSTYKI

z dnia 9 maja 1962 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie określenia szczegółowych warunków, którym powinni odpowiadać kandydaci na pomocniczych pracowników nauki w szkołach wyższych, oraz warunków i trybu ich powoływania i zwalniania.

(*Monitor Polski z dnia 28 maja 1962 r. Nr 43, poz. 200*)

Na podstawie art. 96 ust. 2 ustawy z dnia 5 listopada 1958 r. o szkołach wyższych (Dz. U. Nr 68, poz. 336) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu Ministrów Szkolnictwa Wyższego, Zdrowia, Oświaty, Spraw Zagranicznych oraz Przewodniczącego Głównego Komitetu Kultury Fizycznej z dnia 19 września 1959 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków, którym powinni odpowiadać kandydaci na pomocniczych pracowników nauki w szkołach wyższych, oraz warunków i trybu ich powoływania i zwalniania (*Monitor Polski Nr 89, poz. 478*) wprowadza się następującą zmianę:

w § 4 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Ponadto mogą być powołani na starszych asystentów w katedrach klinicznych akademii

medycznych lekarze, którzy byli zatrudnieni w tych akademiach przez trzy lata na stanowisku asystenta i uzyskali w tym czasie zaliczenie co najmniej 2 lata z okresu specjalizacji w danej dziedzinie medycznej.“

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Szkolnictwa Wyższego:

*w z. E. Krassowska*

Minister Oświaty: *W. Tułodziecki*

Minister Zdrowia i Opieki Społecznej:

*J. Sztachelski*

Przewodniczący Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki: *Wł. Reczek*

### 94

## ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 11 maja 1962 r.

w sprawie uzupełnienia wykazu instytutów naukowo-badawczych uważanych za instytuty techniczne.

(*Monitor Polski z dnia 28 maja 1962 r. Nr 43, poz. 202*)

Na podstawie art. 19, 26 i 29 ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o instytutach naukowo-badawczych (Dz. U. Nr 12, poz. 60) i § 33 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 1961 r. w sprawie uposażenia pracowników instytutów naukowo-badawczych (Dz. U. Nr 43, poz. 226) — w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu do Spraw Techniki ustala się, co następuje:

§ 1. Wykaz instytutów technicznych, stanowiący załącznik do zarządzenia Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 31 października 1961 r. w sprawie ustalenia wykazu instytutów naukowo-badawczych uważanych za instytuty

techniczne (*Monitor Polski Nr 95, poz. 404*), uzupełnia się jak następuje:

Lp.	Nazwa instytutu	Jednostka nadzorująca
63	Instytut Pracy	Komitet Pracy i Płac

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *A. Burski*

Wydawca: CENTRALNA RADA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Zamówienia i przedpłaty na prenumeratę przyjmowane są w terminie do dnia 15 miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty — przez: Urzędy Pocztowe, listonoszy oraz Oddziały i Delegatury „Ruchu”. Można również zamówić prenumeratę dokonując wpłaty na konto PKO Nr I-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” — Warszawa, ul. Srebrna 12.

Cena prenumeraty: kwartalnej zł 10.—, półrocznej zł 20.—, rocznej zł 40.—.

Cena prenumeraty za granicę jest o 40% wyższa od ceny podanej wyżej. Przedpłaty na prenumeratę przyjmuje na okresy kwartalne, półroczne i roczne Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” w Warszawie, ul. Wilcza 46 za pośrednictwem PKO Warszawa, konto Nr I-6-10024.

Exemplarze zdezaktualizowane można nabywać w sklepie przy ul. Wiejskiej 14 w Warszawie. Zamówienia spoza Warszawy należy kierować do Centrali Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa, ul. Srebrna 12.